

**ISBD(CR) I ISBD(CM): PROBLEMI
KATALOGIZACIJE NEOMEĐENE
I KARTOGRAFSKE ELEKTRONIČKE GRAĐE**

ISBD(CR) AND ISBD(CM): ISSUES
IN CATALOGUING ELECTRONIC CONTINUING RESOURCES
AND CARTOGRAPHIC MATERIALS

Dorothy McGarry
University of California, Los Angeles
dmcgarry@ucla.edu

UDK / UDC 025.176:004
025.3:004

Preuzeti rad / Reprinted paper
Primljeno / Received: 26. 5. 2002.

Sažetak

Poput serijskih publikacija i integrirajuće građe, i kartografska građa objavljuje se u elektroničkom obliku. O potrebama bibliografskih središta i korisnika bibliografskih zapisa brinu se IFLA-ina Sekcija za katalogizaciju i druge sekcije koje se bave pojedinim vrstama građe. U ovom se radu razmatraju okolnosti koje su dovele do izmjena ISBD-a, nazivlje, postupak i trenutne aktivnosti oko preradbe ISBD-a i problemi vezani uz elektronički aspekt građe.

Ključne riječi: bibliografski nadzor, standardi, neomeđena građa, kartografska građa

Summary

As many serials, integrating resources, and cartographic materials are issued in electronic format, the needs of bibliographic agencies and users of bibliographic records are of concern to the IFLA Section on Cataloguing and other Sections that work with these materials. This paper will discuss the background for revision taking place in the ISBDs, some terminology, the ISBD revision process and current activities, and issues related to electronic aspects of the resources.

Keywords: bibliographic control, standards, continuing resources, cartographic material

1. Okolnosti

Prerađeno izdanje ISBD(S)-a : Međunarodnoga standardnoga bibliografskog opisa serijskih publikacija objavljeno je 1988. godine, a ISBD(CM) : Međunarodni standardni bibliografski opis kartografske građe 1987., prema pregledu i usklađivanju načinjenom za sve ISBD-e koji su do tada bili objavljeni.

Nakon objavljivanja ISBD(ER)-a : Međunarodnoga standardnoga bibliografskog opisa elektroničke građe 1997. godine, javila se izvjesna zabrinutost da taj standard, ponajprije namijenjen omeđenoj tekstovnoj građi, neće obuhvatiti serijske publikacije i kartografsku građu koja često izlazi u elektroničkom obliku i da je potrebno ukazati na određene neriješene probleme.

Prijelaz s papira u elektronički oblik predstavlja više od običnog postupka reprodukcije serijske publikacije ili zemljopisne karte u drugi format. U razmatranju serijskih publikacija i kartografske građe u elektroničkom obliku izdvajaju se sljedeći problemi i nedoumice:

- serijske publikacije u elektroničkom obliku mogu sadržavati samo tekst tiskane verzije ili mogu uključiti i dodatne sadržaje kao što su video-klipovi, grafika ili multimedijски dodaci koje tiskani primjerak ne može uključivati;
- popisi i kazala ranije objavljivani u dijelovima sada se objavljuju kao baze podataka s izmjenama koje nadomještaju sadržaj i ne mogu se smatrati zasebnim brojevima ili dijelovima;
- mjerilo digitalne zemljopisne karte može se navesti na nekoliko različitih načina.

Potrebno je opisati elektronički aspekt građe i navesti podatke koji su potrebni za korištenje građe kao što je veličina datoteke, bez obzira radi li se o jedinici objavljenoj na CD-ROM-u ili daljinski dostupnoj jedinici. Korisnik kataloga mora znati koja mu je oprema potrebna za korištenje građe.

2. O nazivlju¹

Rasprave o serijskim publikacijama koje traju posljednjih nekoliko godina, primjerice rasprave koje predvode Jean Hiron i Crystal Graham te one u okviru programa CONSER (Kooperativni program online serijskih publikacija), dovele su do toga da članovi Radne grupe za pregled ISBD(S)-a donesu odluku o potrebi uvođenja novog nazivlja za građu koja ne obuhvaća samo serijske publikacije već i onu građu koja iskazuje neka svojstva serijske publikacije, ali koja to nije prema strogoj definiciji serijske publikacije.

Neomeđena građa (*continuing resource*) bibliografska je građa koja se objavljuje tijekom vremena, a započeta je s namjerom da se nastavi neograničeno. Neomeđena građa obuhvaća serijske publikacije i integrirajuću građu.²

¹Prve su tri definicije preuzete iz nacrtu ISBD(CR)-a dostupnog od 2001. godine, a zadnja je iz nacrtu ISBD(CM)-a također iz 2001.

²Budući da hrvatski prijevod ISBD(CR)-a nije objavljen, u članku se koristi izraz "integrirajuća građa". (Nap. prev.)

Serijska publikacija (*serial*) neomeđena je građa objavljena u uzastopnim dijelovima, obično s broječanim oznakama, a započeta s namjerom da se nastavi neograničeno.

Integrirajuća građa (*integrating resource*) bibliografska je građa osuvremenjena nadopunama ili izmjenama koje ne čine zasebne dijelove već se integriraju u cjelinu. Integrirajuća građa može biti neomeđena ili može postati omeđena. Integrirajuća građa obuhvaća jedinice u kojima se mijenja samo jedan dio podataka, ali struktura i većina podataka stalno ostaje ista. U tiskanom obliku primjer je za to publikacija sa slobodnim listovima koja se stalno osuvremenjuje. Primjeri integrirajuće građe u elektroničkom obliku neomeđeni su imenici i mrežna mjesta. Oni se ne mogu jednostavno uvrstiti u omeđene ili serijske publikacije, pa je bilo potrebno odabrati nov naziv kako bismo ih mogli opisati.

Kartografska je građa (*cartographic materials*) sva građa koja u cjelini ili djelomice predstavlja Zemlju ili koje drugo nebesko tijelo u bilo kojem mjerilu, kao npr.: dvodimenzionalne i trodimenzionalne zemljopisne karte i planovi; digitalne zemljopisne karte; prostorni skupovi podataka; aeronautičke, nautičke i karte neba; globusi; blok-dijagrami; dijelovi karata; zračne, satelitske i svemirske fotografije; snimci dobiveni daljinskim istraživanjima; atlas; pregledi pojedinih područja iz ptičje perspektive i dr.

3. *Proces preradbe ISBD-a i trenutne aktivnosti*

Preradba međunarodnih standardnih bibliografskih opisa odvija se u okviru IFLA-inih radnih grupa. Svaka se radna grupa osniva za rad na pojedinom ISBD-u. Nakon što radna grupa odobri prijedloge za preradbu, oni se upućuju na svjetski uvid. Radna grupa zatim razmatra primljene komentare, preraduje ISBD te prerađenu inačicu upućuje članovima Grupe za pregled ISBD-a. Grupa za pregled ISBD-a obavlja koordinaciju koja osigurava da predložene izmjene ISBD-a budu usklađene s konceptom ISBD-a tj. da ne budu u suprotnosti s drugim ISBD-ima, s obzirom da promjena u bilo kojem ISBD-u utječe i na druge. Nakon što Grupa za pregled odobri predložene izmjene ISBD-a, on se šalje na prihvatanje ili odbijanje Stalnom odboru Sekcije za katalogizaciju i stalnim odborima drugih komisija koje trebaju biti uključene u preradbu.

IFLA-ina Sekcija za katalogizaciju osnovala je 1997. godine Radnu grupu za preradbu ISBD-a za serijske publikacije, kojoj je predsjedala Ingrid Parent iz Nacionalne knjižnice Kanade. Većinu članova Radne grupe činili su članovi Stalnog odbora Sekcije za katalogizaciju, a zastupljeni su bili i član Sekcije za serijske publikacije, predstavnici Mreže ISSN-a te osobe zadužene za slična pitanja u okviru zajednice koja primjenjuje Anglo-američka kataložna pravila. Jedan od njihovih ključnih zadataka bilo je što veće smanjivanje bibliografskih razlika između ISBD-a i standarda ISSN-a i AACR-a. Ta je preradba došla u pravo vrijeme budući da je i Mreža ISSN-a tada započela s preradbom svog Priručnika, objavljenog 1983. godine, a Stalni odbor za preradbu AACR-a bavio se sličnim problemima tijekom preradbe AACR-a 2.

Nacrt ISBD-a za serijske publikacije i drugu neomeđenu građu, koji predstavlja novu inačicu ISBD-a za serijske publikacije, bio je objavljen na IFLANET-u radi općeg pregleda od travnja do lipnja 2001. Rasprave o nacrtu preradbe i primljenim komentarima odvijale su se na IFLA-inoj konferenciji 2001. godine u Bostonu i tom su prigodom donesene i određene odluke. Na temelju tih odluka glavni je urednik ISBD(CR)-a Edward Swanson pripremio konačnu inačicu za predstavljanje Grupi za pregled ISBD-a koja bi trebala biti gotova krajem prosinca 2001. i spremna za objavljivanje početkom 2002. godine.³

U isto je vrijeme i Sekcija za geografske i kartografske knjižnice smatrala da je potrebno uzeti u obzir elektronička svojstva kartografske građe pri njevoj katalogizaciji. Umjesto da se izmjene provedu putem preporučenih izravnih dopuna ISBD-a za elektroničku građu, ta je Sekcija formirala Radnu grupu za preradbu ISBD-a za kartografsku građu kako bi se dopunio elementima podataka za elektronička svojstva građe. Za predsjednika Radne grupe izabran je Göran Bäärnheim iz švedske Kraljevske knjižnice u Stockholmu. Novi nacrt ISBD(CM)-a izrađen na temelju prethodnog nacrtu dostavljen je članovima Radne grupe u lipnju 2001. O njemu se još uvijek raspravlja u okviru Radne grupe budući da je potrebno odlučiti o mnogo pojedinosti. Uzroci odgode objavljivanja vezani su uz najavljene promjene ISBD(ER)-a, a djelomice je razlog činjenica da će konačni tekstovi ISBD(CR)-a i ISBD(M)-a utjecati i na tekst ISBD(CM)-a.⁴

Radna je grupa za pregled ISBD-a osnovala povjerenstvo koje bi trebalo izraditi smjernice za obradu publikacija za čiji je bibliografski opis potrebna primjena više ISBD-a. To uključuje i brigu o redoslijedu navođenja podataka u opisu izrađenom uporabom više ISBD-a kao i o interpunkciji unutar svake skupine. Povjerenstvo će Radnoj grupi dostaviti svoje preporuke do kraja 2001. godine, a Radna će grupa nakon što razmotri preporuke radi općeg uvida objaviti predložene smjernice na IFLANET-u do kraja ožujka 2002. godine.⁵ Kako je važno da u konačnici dobijemo usklađene ISBD-e, za vrijeme rada na preradbi radne su grupe za pregled ISBD(S)-a i ISBD(CM)-a razmatrale iste probleme.

Osigurana su i dodatna sredstva kako bi se mogao angažirati savjetnik koji će pregledati ISBD(ER). Taj će savjetnik prikupiti informacije iz različitih katalogizacijskih središta. Najviše će se pozornosti posvetiti propisima vezanim uz izvore podatka, skupini 3 Vrsta i opseg građe, i skupini 5 Materijalni opis. Predviđa se da će rad na pregledu trajati šest mjeseci.

Kako opisati elektroničku serijsku publikaciju kad se građa mijenja tako da sadrži samo najnoviji naslov, podatke o izdavanju i dr.

Kako opisati integrirajuću građu kad je nakon posljednjeg osuvremenjivanja dostupan samo najnoviji naslov, podaci o izdavanju i dr.

Neomeđena elektronička građa ima svojstva koja zahtijevaju preispitivanje temelja bibliografskog opisa. Dok tiskana serijska publikacija zadržava svoj naslov

³Standard je objavljen u drugoj polovici 2002. godine. (Nap. prev.)

⁴Novo izdanje ISBD(M)-a objavljeno je na stranici IFLANET-a u travnju 2002. http://www.ifla.org/VII/s13/pubs/isbd_m0602.pdf. (Nap. prev.)

⁵Vidjeti: Treatment of publications in multiple formats : proposals initiated by the IFLA Section on Cataloguing's ISBD Review Group, <http://www.ifla.org/VII/s13/pubs/multiplefrm.html>. (Nap. prev.)

i druge bibliografske podatke, nakon prijenosa u elektronički oblik ta inačica može sadržavati nove podatke dok stari podaci ne moraju biti dostupni. U slučaju da stari podaci nisu dostupni, za opis takve jedinice ne postoji pravi predložak.

- Ako se elektronička serijska publikacija mijenja ili prerađuje i zadržava samo posljednji stvarni naslov, podatke o izdavanju i dr., njezin se zapis prerađuje kao da se radi o integrirajućoj građi.

Primjer napomene

Prethodno objavljeni brojevi s naslovom BMMR promijenjeni su i sadrže tekući naslov.

- Izvorni stvarni naslov, podaci o izdavanju i dr. u slučaju integrirajuće građe često nisu dostupni premda se mogu nalaziti negdje u jedinici. Opis jedinice potrebno je temeljiti na posljednjoj nadopuni. Kad nije potrebno izraditi novi bibliografski opis, postojeći se opis mijenja kako bi odražavao trenutno stanje jedinice, a navodi se i napomena kad je jedinica pregledana.
- U opisu publikacije sa slobodnim listovima, dostupne u tiskanom ili elektroničkom obliku, navodi se sljedeća napomena:

Primjer

Opis prema: izd. iz 1994., 10. nadopuna

Opis tiskanih i elektroničkih serijskih publikacija koje se objavljuju u obliku zasebnih brojeva temelji se na prvom sveščiću ili dijelu.

Tiskane i elektroničke serijske publikacije koje se objavljuju u obliku zasebnih dijelova s njihovim stvarnim naslovima, podacima o izdavanju i dr. i dalje će se opisivati prema prvom broju ili dijelu (ili prvom dostupnom sveščiću ili dijelu kad bibliografsko središte ne posjeduje prvi).

Poznate su prednosti temeljenja opisa serijske publikacije prema prvom sveščiću ili dijelu:

- Stvarni se naslov na najranijem sveščiću ili dijelu serijske publikacije ne mijenja (barem ako je riječ o tiskanoj serijskoj publikaciji) što osigurava stabilnost bibliografskog opisa.
- Stabilan naslov važan je za opis i identifikaciju same jedinice kao i za povezivanje osobito u kontekstu preuzimanja zapisa.
- Promjene koje su potrebne za identifikaciju ili koje se na drugi način smatraju važnima za korisnike mogu se navesti u napomenama.
- To osigurava stabilan izvor informacija za opis pa nije potrebna veća dopuna zapisa (rekatalogizacija) budući da se opisni podaci u dijelovima zapisa mijenjaju u kasnijim sveščićima (npr., stvarni se naslov može mijenjati u jednom trenutku, a podaci o izdavanju i sl. u drugom).

Opis koji se temelji na posljednjem sveščiću ili dijelu također ima određene prednosti:

- Podaci o zapisu osuvremenjuju se kako sveščići pristižu čime se korisnicima knjižnice olakšava identifikacija i odabir željene serijske publikacije kad su im potrebni posljednji sveščići.

- Osoblje odjela nabave građe lakše će obaviti potvrdu pristizanja novih sveščića kad naslov, podaci o izdavanju i dr. u zapisu odgovaraju podacima na primljenom sveščiću.
- Osoblje u informacijskoj službi i odjelu za izgradnju fonda lakše će identificirati tekuće serijske publikacije prema podacima koji se javljaju čak i u skraćenom zapisu nego pregledavanjem napomena.

Odlučeno je da se opisivanje serijskih publikacija nastavi prema prvom sveščiću ili dijelu jer je više prednosti takvog pristupa nego kod opisa temeljenog prema posljednjem sveščiću ili dijelu, čak i u rastućem elektroničkom okruženju.

Može li se izraditi jedan stabilan naslov (npr., od ključnog i jedinstvenoga stvarnog naslova) za povezivanje i identifikaciju, a opis građe mijenjati kako bi odražavao posljednji stvarni naslov, podatke o izdavanju i dr. za one koji bi željeli imati takve podatke?

Radna grupa za pregled ISBD(S)-a raspravljala je o mogućnostima izrade Međunarodnoga standardnog naslova serijske publikacije (International Standard Serial Title - ISST) koji bi se mogao koristiti kao kriterij za određivanje kada izraditi novi bibliografski zapis za serijsku publikaciju. To bi osiguralo stabilnost za identifikaciju i povezivanje bibliografskih zapisa kad je on zasnovan na prvom sveščiću ili dijelu. U tom bi se slučaju temelj bibliografskog zapisa mogao mijenjati prema posljednjem sveščiću ili dijelu (s minimalnim izmjenama zapisa), a ISST bi mogao iskoristiti pogodnosti ključnog naslova Mreže ISSN-a i jedinstvenoga stvarnog naslova AACR-a 2. U svakom slučaju, Radna je grupa prestala raditi na uvođenju ISST-a jer je u kratkom vremenu trebalo odgovoriti na puno neriješenih pitanja i smatralo se da je neophodno testirati ISST na stvarnim zapisima i procijeniti utjecaj njegove uporabe. Rad na ISST-u nastaviti će se u okviru Međunarodnog centra ISSN-a.

Kad je za opis građe potrebna uporaba više ISBD-a, hoće li opis biti kombinacija elemenata ili skupina i kako te elemente i skupine treba kombinirati?

Koji se elementi i skupine navode kad je za opis građe potrebna uporaba više ISBD-a?

Navođenje opće oznake građe nije obvezatno, ali ona se može navoditi u opisu kartografske građe kao što se navodi u opisu različite neknjižne građe. Kad opisujemo elektroničku kartografsku građu, možemo navesti prikladnu opću oznaku građe na različite načine, primjerice:

[Kartografska građa (elektronička građa)]

[Kartografska građa]

[Elektronička građa]

[Kartografska građa : Elektronička građa]

Katalogizatori kartografske građe smatraju da najprije treba navesti opću oznaku građe za kartografsku građu. Opća oznaka građe kojom se ukazuje da se radi o neomeđenoj građi i uz to elektroničkoj građi, često se ne navodi pa bi opća oznaka građe bila potrebna za svojstvo *elektroničkog*. Trenutno se raspravlja o

vrijednosti ostalih općih oznaka građe i možda će taj element u budućnosti biti izostavljen.

Skupina 3 koja donosi podatke specifične za građu (ili vrstu publikacije) sadrži podatke koji su jedinstveni za određenu vrstu knjižnične građe ili vrstu publikacije. Za neomeđenu građu ta se skupina koristi za navođenje brojčanih podataka. Za kartografsku građu treća skupina koristi se za navođenje matematičkih podataka, a za elektroničku građu za navođenje vrste i opsega građe. ISBD(G) : Opći međunarodni standardni bibliografski opis propisuje redoslijed navođenja skupine 3 kad se ona ponavlja: prvi se navode podaci o kartografskoj građi (npr., mjerilo), slijede podaci o elektroničkoj građi (ako skupina ostane u sljedećem izdanju ISBD(ER)-a) i na koncu se navode podaci o neomeđenoj građi. Slijede primjeri koji ilustriraju opis građe u kojima se skupina 3 ponavlja:

- . – Elektronički tekstovni podaci. – Vol. 3, no. 4(Apr. 1996)-
- . – Mjerila razl. – Elektronički kartografski podaci. – Karta 1-
- . – Mjerilo neodređeno. – Elektronički kartografski podaci

Treba li u opisu kartografske građe u skupini 3 navoditi detalje o tome kako je izrađena digitalna reprodukcija?

Katalogizatori kartografske građe imaju različit stav o tome treba li podatke o digitalnoj reprodukciji navoditi u skupini 3 ili je te podatke bolje navesti u napomeni. Digitalna slikovna prezentacija uključuje, primjerice, vrstu podataka (raster - uglavnom rezultat skeniranja građe ili vektor - uglavnom rezultat digitalizacije podataka) i vrstu objekta (točka, crta, poligon, piksel i dr.). Korisnici moraju znati je li jedinica građe raster ili vektor jer to određuje koji je softver potreban za upravljanje podacima, ali još uvijek nije odlučeno na kojem mjestu u zapisu treba navoditi takve podatke. Svi se slažu, međutim, da podatke o detaljnoj projekciji, koordinatnoj mreži i dr. treba navoditi u skupini 7 Napomene, a pojedinosti o digitalnoj slikovnoj prezentaciji koje su previše detaljne za ISBD treba pojasniti u specijaliziranim kataložnim priručnicima.

Kako treba navoditi mjerilo elektroničke karte?

Mjerilo je odnos udaljenosti na zemljopisnoj karti uspoređenoj s udaljenostima u stvarnosti. Različita su mišljenja unutar Radne grupe za pregled ISBD(CM)-a o tome kako treba navoditi podatke o mjerilu. Ako je na jedinici elektroničke građe izrijekom navedeno mjerilo, treba ga navesti u zapisu. Ipak, elektronička se građa može doraditi tako da se prikazuje u različitim mjerilima što je bolje od samo jednog mjerila. Ako mjerilo nije navedeno, neki katalogizatori smatraju da je potrebno koristiti sintagmu *Mjerilo neodređeno*. Drugi su mišljenja da je bolje koristiti izraz *Mjerilo izvornika* i navesti mjerilo izvorne jedinice. Taj podatak odnosi se na mjerilo tiskanog izvornika, a ne na katalogiziranu kartu pa bi najbolje bilo podatak o mjerilu izvornika navesti u skupini 7 Napomene.

Razlučljivost (tj. veličinu najmanjeg objekta koji se može razabrati) neki smatraju grubim ekvivalentom mjerilu digitalne kartografske građe. U nacrtu ISBD(CM)-a predložena je mogućnost navođenja razlučivosti umjesto mjerila kad takav podatak postoji. Razlučljivost se može izraziti u metrima kao veličina najmanje jedinice koja se razabire u podacima (obično izraženih kao broj piksela ili razmak točaka sjecišta).

Primjer:

- , razlučljivost: 1 piksel = 20 m
- , razlučljivost: minimalna : 5 m udaljenosti

Zašto je navođenje skupine Materijalni opis potrebno za sve vrste kartografske građe čak i kada se opisuje jedinica daljinski dostupne kartografske građe?

U opisu daljinski dostupne elektroničke građe trenutno se ne navodi materijalni opis i to se neće izmijeniti za daljinski dostupnu neomeđenu građu.⁶ Ipak, katalogizatori kartografske građe smatraju ovu skupinu značajnom jer sadrži podatke o veličini datoteke, broju karata ili boji i dr. Podaci o veličini datoteke dovoljno su važni da trebaju biti navedeni u skupini 5 gdje će biti vidljiviji korisnicima zapisa. To je, primjerice, važno u slučaju jako velikih datoteka elektroničke kartografske građe. Zavisno o načinu pristupa i veličini datoteke moguće je na učitavanje datoteke potrošiti nekoliko sati. Korisnik mora znati kolika je veličina datoteke bez obzira gdje je datoteka pohranjena prije nego odluči hoće li je uopće *otvarati* budući da njezina veličina utječe na način korištenja i da za takvu datoteku treba imati dovoljno prostora na disku. Drugo je važno svojstvo boja. Općenito, boja može biti nevažna za većinu korisnika daljinski dostupne građe, ali nedostatak boja kod određenih vrsta karata može značiti da su one gotovo neupotrebljive, npr., kod tematskih se karata koristi boja za uspoređivanje podataka.

Primjer

1 snimak dobiven daljinskim istraživanjima (97 MB) : u bojama

Općenito bi za mrežne inačice tiskanih karata bilo važno uvođenje skupine 5 koja se nalazi u zapisu tiskane inačice jer bi to omogućilo utvrđivanje stupnja sličnosti dviju inačica. Ako je opseg jedinice 110 snimaka dobivenih daljinskim istraživanjem na jednom CD-ROM-u i ako je ista baza podataka dostupna daljinskim pristupom (kao omeđena baza podataka), ona još uvijek sadrži 110 snimaka dobivenih daljinskim istraživanjem. Različit je samo način pristupa. Broj bajtova može se smatrati istom vrstom mjere kao što je broj stranica i taj je podatak važan za skupinu 5.

Treba li niz karata smatrati integrirajućom građom?

Pitanje koje se odnosi i na elektroničku i na papirnatu kartografsku građu vezano je uz opis niza karata. Niz karata sastoji se od određenog broja sličnih, ali fizički odvojenih i bibliografski različitih jedinica kartografske građe koje je proizvođač(i) ili nakladnik (nakladnici) povezo u cjelinu. Radi bibliografskog opisa takva se skupina karata skupno identificira bilo kojim jedinstvenim svojstvom koje se uobičajeno javlja ili s više takvih svojstava uključujući opću oznaku (npr., skupni stvarni naslov, broj ili oboje); sustav identifikacije listova (kronološko ili uzastopno obrojčavanje); mjerilo; nakladnika; kartografske pojedinosti, jednak format itd.

Niz karata sadrži određena svojstva integrirajuće građe, primjerice, objavljivanje novih zemljopisnih karata koje osuvremenjuju dio niza ali ne i čitav niz, ali općenito katalogizatori kartografske građe ne smatraju niz karata integrirajućom građom. Integrirajuća građa sadrži "nadopune koje ne čine zasebne dijelove" dok pojedinačne

⁶Autorica misli na izmjene ISBD(CR)-a. (Nap. prev.)

karte unutar niza karata stoje samostalno kao zasebni dijelovi niza. U mnogim se knjižnicama stara izdanja zemljopisnih karata ne otpisuju kad se nabave nova tako da knjižnice posjeduju više izdanja pojedinih listova određenog niza, objavljenih u različito vrijeme, ali posjeduju i samo jedno izdanje drugih listova istog niza. U svakom slučaju, takav je način objavljivanja isti kao objavljivanje publikacije sa slobodnim listovima koja sadrži zbirku zakona i koja se *smatra* integrirajućom građom.

U praksi se s nizom karata postupa na različite načine baš kao što se postupa i s integrirajućom građom. Kako se podaci na jedinici mijenjaju, tako i stvarni naslov, podaci o odgovornosti (ako postoje) i podatak o izdavanju u zapisu odražavaju te promjene. Stari se podaci sele u napomene. Pitanje opisa niza karata u ISBD(CM)-u potrebno je dalje razmotriti kako bi se odredilo je li usklađeno s definicijama građe i opisom drugih vrsta građe.

5. Zaključak

Prikazani komentari pokazuju da se u katalogizaciji neomeđene građe i kartografske građe koja se javlja u elektroničkom obliku javlja niz problema. Neki su od tih problema riješeni tijekom preradbe ISBD(S)-a, odnosno izradom ISBD(CR)-a, dok se drugi još uvijek razmatraju u okviru preradbe ISBD(CM)-a. Kao što je ranije spomenuto, pretpostavlja se da će ISBD(CR) biti objavljen početkom 2002.⁷ Preradba ISBD(CM)-a slijedit će moguće izmjene ISBD(ER)-a u dijelu koji se odnosi na katalogizaciju kartografske građe.

*(S engleskog prevela Sofija Klarin,
stručna redakcija prijevoda Mira Miletić Drder.)*

Napomena

Uz dopuštenje autorice i glavnog urednika Maura Guerrinija, članak je preuzet iz: *Le risorse elettroniche : definizione, selezione e catalogazione : atti del convegno internazionale, Roma, 26-28 novembre 2001 / a cura di Mauro Guerrini con la collaborazione di Stefano Gambari e Lucia Sardo = Electronic resources : definition, selection and cataloguing : proceedings of the international conference, Rome, November 26-28, 2001 / edited by Mauro Guerrini with the collaboration of Stefano Gambari and Lucia Sardo. Milano : Editrice Bibliografica, 2002. (Bibliografia e biblioteconomia)*

Članak je dostupan i na adresi: http://w3.uniroma1.it/ssab/er/relazioni/mcgarry_eng.pdf